

KVALITA OSIVA OVLIVŇUJE PRODUKCI

Hana HONSOVÁ

Česká zemědělská univerzita v Praze

Úvod

Při zakládání porostů jarního ječmene má velký význam kvalita vysévaného osiva, daná podmínkami v období dozrávání zrna. V předloňském roce na mnohých lokalitách zrno porostlo a jeho kvalita se značně snížila.

Metodika

V roce 2007 se v maloparcelních polních pokusech, založených na pozemcích Výzkumné stanice katedry rostlinné výroby v Praze – Uhřetěvesi sledoval vliv kvality osiva, dané jeho původem a odrůdy na produkční schopnost porostu jarního ječmene.

Během pokusů se vyhodnocovala laboratorní klíčivost, polní vzcházivost, počet klasů na metru čtverečním, hektarový výnos a hmotnost tisíce semen sklizeného zrna.

Pokusy byly založeny s osivem jarního ječmene pěti odrůd na konvenční ploše. Vysévaly se sladovnické odrůdy Jersey, Malz, Prestige, Sebastian a Tolar. Osivo pocházelo ze čtyř půdně a klimaticky odlišných lokalit České republiky - Uhřetěves (ekologické osivo z ORO pokusů) a Zkušební stanice ÚKZÚZ Chrlice, Staňkov a Horažďovice (nemořené osivo z nižší pěstelské intenzity).

V pokusech založených ve čtyřech opakováních na parcelkách o sklizňové ploše deseti metrů čtve-

rečních se vysévalo čtyři sta klíčivých obilek na metr čtvereční. Vzhledem ke značně snížené klíčivosti ječmene pocházejícího z Horažďovic se u tohoto osiva selo 500 zrn na metr čtvereční bez ohledu na klíčivost.

Jarní ječmen se vysel 16. března po předplodině hrachu a bobu na zelené hnojení. To sice není pro jarní ječmen typické, ale tyto plodiny se pěstovaly na celé vyrovnávací ploše v období mezi pokusy.

Jednalo o pěstelskou technologii s klasickou orbou a přípravou půdy před setím. Porosty se jednou (27. dubna) pohnou dárkou třicet kilogramů dusíku na hektar pevným granulovaným hnojivem Entec. Plevel se hubily chemickým postřikem 14. května (Starane + Lontrel + Agritox). Sklizeň proběhla v plné zralosti 19. července.

Výnos se stanovil zvážením vyčištěného osiva z každé parcelky a přepočten na čtrnáctiprocentní vlhkost zrna. Hmotnost tisíce semen byla zjištěna podle normy ČSN 460610 Zkoušení osiva.

Výsledky a diskuse

V loňských pokusech s jarním ječmenem v Uhřetěvesi bylo vyséváno osivo velmi rozdílné kvality. Jak dobře víme, v roce 2006 na celém území České republiky skoro celý srpen propršelo. Pokud pěstitelé nestihli obilí sklídit před příchodem dešťů, porostlo, a tím se velmi zhoršila jeho kvalita, zejména klíčivost.

Vysoce klíčivé osivo jarního ječmene použité v pokusech pocházelo z Chrlic a Staňkova. Ekologické osivo z Uhřetěvesi po deštích porostlo a vykazovalo sníženou klíčivost, v průměru všech vysévaných odrůd 85 procent. Do pokusů bylo zařazeno i silně porostlé, velmi málo klíčivé zrno z Horažďovic.

Na konvenční ploše se v roce 2007 vysévalo pět odrůd jarního ječmene ze čtyř různých lokalit. Díky nedostatku srážek v období po zasetí porosty pomalu a nevyrovnaně vzcházely.

V pokusech se projevil vliv odrůdy i původu osiva na všechny sledované faktory. Z odrůd nejlépe vzcházelo Malz s průměrným počtem 246 rostlin na metru čtverečním.

Počet klasů byl, v porovnání s jinými roky, poměrně nízký. Největší počet klasů (513) vytvořila odrůda Tolar. Z konvenčně pěstovaných odrůd byl nejvýnosnější Malz (5,3 t/ha). Naopak odrůdě Jersey, stejně jako loni, stresové podmínky nesvědčily a poskytl jen nízký výnos. Nejvyšší HTS vykazovala odrůda Prestige (50,5 g).

V porovnání lokalit nejlépe vzcházelo osivo ze Staňkova a ekologické osivo z Uhřetěvesi. Nejvyšší počet klasů na metru čtverečním mělo osivo z Chrlic – 512. Srovnatelný výnos poskytl osivo původem z Chrlic, Staňkova a Uhřetěvesi.

Při porovnání původu osiva mělo nejvyšší hmotnost tisíce semen sklizené zrno pocházející z Horažďovic (49,7 g). Jak je vidět, nižší počet klasů se rostliny snažily vykompenzovat zvýšením HTS, ale i tak byl výnos zrna, původem z této stanice, nejnižší (4,9 t/ha). I tak je s podivem, jakého výnosu je možno dosáhnout při použití osiva s velmi nízkou klíčivostí.

Tab. Ječmen jarní – výsledky na konvenční ploše v roce 2007

odrůda	původ	klíčivost (%)	počet rostlin na 1 m ²	počet klasů na 1 m ²	výnos (t/ha)	HTS (g)
Jersey	Chrlice	99,8	250,0	494,0	5,23	45,51
Malz	Chrlice	98,8	267,5	502,0	5,38	45,76
Prestige	Chrlice	98,8	250,0	471,0	5,52	49,47
Sebastian	Chrlice	99,0	213,5	527,5	5,29	46,21
Tolar	Chrlice	99,5	256,0	563,5	5,75	47,46
	průměr	99,2	247,4	511,6	5,4	46,9
Jersey	Staňkov	98,3	255,5	474,5	5,07	45,70
Malz	Staňkov	99,0	295,0	460,0	5,52	46,18
Prestige	Staňkov	99,0	250,5	474,0	5,35	49,60
Sebastian	Staňkov	96,0	276,5	503,5	5,15	45,59
Tolar	Staňkov	95,8	248,5	498,0	5,74	46,87
	průměr	97,6	265,2	482,0	5,4	46,8
Jersey	Horažďovice	29,3	159,0	471,5	4,49	49,46
Malz	Horažďovice	37,0	160,5	486,5	5,06	47,48
Prestige	Horažďovice	37,8	152,0	438,5	4,71	52,97
Sebastian	Horažďovice	37,3	130,0	426,5	4,78	49,54
Tolar	Horažďovice	44,8	187,5	489,0	5,43	49,05
	průměr	37,2	157,8	462,4	4,9	49,7
Jersey	Uhříněves	86,3	208,0	472,5	4,83	46,66
Malz	Uhříněves	87,0	259,5	512,0	5,34	45,76
Prestige	Uhříněves	85,3	250,0	500,0	5,39	48,70
Sebastian	Uhříněves	82,3	279,5	525,5	5,52	44,97
Tolar	Uhříněves	84,0	287,5	500,5	5,57	47,03
	průměr	85,0	256,9	502,1	5,3	46,6

Závěr

V pokusech založených na konvenční ploše v roce 2007 se projevil vliv odrůdy i původu osiva. Srovnatelnou produkční schopnost vykázalo osivo jarního ječmene z Chrlic, Staňkova a Uhříněvsi. Z odrůd byl nejvýnosnější Malz.

Nejvyšší hmotnost tisíce semen mělo sklizené zrno pocházející z Horažďovic. Porosty založené z nekvalitního osiva původem z Horažďovic sice poskyt-

ly nejnižší výnos, ale i tak necelých pět tun z hektaru je možno považovat, vzhledem k velmi nízké klíčivosti, za velký úspěch.

Vysévané méně kvalitní ekologické osivo v konkurenci vysoce klíčivého osiva pocházejícího z Chrlic a ze Staňkova velmi dobře obstálo a poskytlo srovnatelný výnos.

Kontaktní adresa

Ing. Hana Honsová, Ph.D., Katedra rostlinné výroby, Česká zemědělská univerzita v Praze, Kamýcká 129, 165 21 Praha 6 – Suchbátka, tel.: 224382538, e-mail: Honsova@af.czu.cz

Výzkum byl podporován výzkumným záměrem MSM 6046070901
– Setrvalé zemědělství, kvalita zemědělské produkce, krajinná a přírodní zdroje.